Prohujalo doba: »Splitska luka s pročeljem Dioklecijanove palače« dr. Franje Bratanića

IZLOŽBE – »Splitski slikari amateri 19. stoljeća« u Muzeju grada Zagreba

SPLIT SVEČARSKI DOČEKIVAO OKRUNJENE GLAVE

Barač, Zečević i Bratanić slikali su za dušu i prema narudžbama vedute, pejsaže i ljude u narodnim nošnjama i odijelima toga doba

ZAGREB – Slikari amateri u 19. stoljeću značajno su pridonijeli kulturnopovijesnom dokumentiranju grada Splita. Najpoznatiji među njima su Antun Barač, Petar Zečević i dr. Franjo Bratanić koji su, uz vlastita zanimanja, slikali za svoju dušu, ali i po narudžbama. Izložba njihovih djela pod naslovom »Splitski slikari amateri 19. stoljeća« otvorena je u ponedjeljak u Muzeju grada Zagreba.

Radi se o gostujućem projektu Muzeja grada Splita, a predstavljeno je 40-ak crteža u olovci te slika u akvarelu i ulju s prikazima veduta i krajobraza Splita te drugih dalmatinskih mjesta i gradova na obali i u zaleđu te figura u narodnim nošnjama kraja i građanskim odijelima. Autorica izložbe je Nela Žižić, kustosica MGS.

Izložba najvećim dijelom predstavlja Split prije Hrvatskog preporoda. Njihova su djela dragocjena svjedočanstva o izgledu danas izmijenjenih krajolika, urbanističko-arhitektonskih sklopova, zaboravljenih običaja i ličnosti. Antun Barač, pandurski časnik i financijski činovnik, zbog čestih premještaja službe, slikao je vedute i krajobraze Splita, Dubrovnika, Kotora, Sinja, Visovca i Stona. U akvarelu je ovjekovječio pogled s mora na Split prilikom dolaska carice Karoline 1818. godine.

Tu je i prikaz Sinjske alke održane 1838. u povodu posjeta saskog kralja Friedricha Augusta Dalmaciji te procesije na Dan zaštitnika grada Splita, sv. Dujma, oko 1850. godine. Petar Zečević, sudski pisar, zbog prirode posla obilazio je dalmatinska sela i bilježio etnografsku građu. Slikao je idilične krajobraze Solina, Kaštela, Sinja, Vrlike, Drniša i Drvenika te figure u narodnim nošnjama s tradicijskim glazbalima i alatom.

Portretirao je velik broj ličnosti tadašnjega javnog i kulturnog života kao što je Francesco Carrara, ravnatelj Arheološkog muzeja u Splitu. Na klasicistički način bilježio je izgled crkava, samostana te dijelova Dioklecijanove palače. Dr. Franjo Bratanić, liječnik, kirurg i ravnatelj splitske bolnice, po nalogu Carrare ilustrirao je njegova znanstvena istraživanja arheoloških iskapanja Salone, koja je objavljivao u niz publikacija u Beču i Pragu.

Nižu se tako Bratanićevi prikazi ruševina, rimskog amfiteatra, antičkih sarkofaga i grobova na Manastirinama. Izdvaja se njegov pogled na Katedralu sv. Dujma te splitske luke s pročeljem Dioklecijanove palače gledane s mora. Bratanić je također slikao intimističke portrete obitelji i prijatelja, vedute te sakralne kompozicije. Izložbu je otvorio ravnatelj MGZ Vinko Ivić, a postav će potrajati do kraja ljeta.

Vlasta Tolić

FILM – O mrakovima i strahovima svakodnevice

RAVNO DO DNA U 24 SATA

Film »24 sata« sastoji se od kratkih filmova dvojice talentiranih mladih redatelja »Sigurna kuća« Kristijana Milića i »Ravno do dna« Gorana Kulenovića koji su za taj film nagrađeni »Vjesnikovom« nagradom »Breza« kao najbolji debitanti 2002. godine u Puli

Branka Sömen

Omnibus film »24 sata« sastavljen je od dva naoko potpuno različita filmska uratka, a povezuje ih mladost i spontanost redatelja odlučnih da se predaju vlastitim inspiracijama i autorskim strastima. To su filmovi mračnih sadržaja, pesimističnih, depresivnih i iskrenih pogleda na našu svakidašnjicu i neke dijelove života nekih od nas.

Kristijan Milić sa »Sigurnom kućom« govori o tri policajca koji čuvaju svjedoka-pokajnika u nekom tajnom skladištu. Oni ga moraju čuvati do jutra kada dolaze novi policajci da obave ono što im je zadatak, a svjedok ih uvjerava kako će njihov zadatak biti da ih sve likvidiraju, i ubojice i svjedoke.

Budući da zatvorenik zna neke podatke koji su prilično diskretni, policajci mu počinju vjerovati pa njihova fobija raste, a time bijes i strah, od kojih se brane udarajući po svojoj žrtvi. Oni su sve krvoločniji, on je sve nemoćniji od silnih udaraca. Redatelj brzim ritmom poentira ovu mračnu priču o bespomoćnosti čovjeka i međuljudskim odnosima punih nepovjerenja i sumnja. Tako smo dobili moderan film, pun mladenačke znatiželje i potrage za primjenom žanrovskih ideja. Dakako, ima tu i pogrešaka, ali, sve u svemu dobar početak.

»Ravno do dna« Gorana Kulenovića urbana je priča iz jednoga zagrebačkog kvarta u kojem nema ništa manje crnih misli i pesimizma, ali uz mnogo više humora i mladenačkog cinizma koji daje cjelokupnoj priči dodatnu privlačnost i dokumentarnu uvjerljivost.

Priča je naoko jednostavna, ali se kroz obično nedjeljno jutro jednog običnog frajera iz kvarta iznenada sve strašno zakompliciralo u tarantinovskoj maniri glupih, krvavih nesporazuma. Tom, lokalni frajer, kreće toga nedjeljnog jutra u obližnju birtiju gdje radi njegov prijatelj Špiro. Na žalost, obični izlazak na cugu pretvara se u noćnu moru nakon što u kafić upada Jura, vječni gubitnik, koji se ne može snaći u količini nedaća koje mu se događaju pa odlučuje oružjem preuzeti stvar u svoje ruke.

Namjera mu je opljačkati blagajnu i otići svojim putem,...No, tu se pojavljuje zavodljiva Vanja, pa nepredvidljivi policajac Žiga, pa se lavina nesporazuma i užasa počinje strmoglavo rušiti prema glavnim likovima i njihovim sudbinama.

Kulenović je spretan u redateljskim dosjetkama, pri tome ne krije utjecaj svojih uzora, ali i odlučnost mračnog pretkazanja budućnosti svojega naraštaja za koji, sudeći prema sudbini junaka ovog filma, i nema previše izgleda.

Mladi redatelji pokazali su nesumnjiv talent, beskompromisno oslikavajući svoje vrijeme i njegove nedostatke, a služeći se rješenjima modernih žanrovskih poruka svjetski poznatih nezavisnih filmaša.

Glumci u oba filma također su pripadnici novoga mladog svijeta koji tek kroči u hrvatski film pokušavajući naći svoje mjesto na sasvim nov način, možda mnogo manje opterećeni samima sobom i svojim taštinama od prethodnika, ali zasigurno mnogo bliskiji s likovima koje tumače.

Autori omnibusa »24 sata« Goran Kulenović i Kristijan Milić nagrađeni su *Vjesnikovom* nagradom »Breza« kao najbolji debitanti 2002. godine na Nacionalnom festivalu u Puli.

Tužni, mrki svijet mladih: Iz omnibusa »24 sata«

KONCERTI – Zagrebačka filharmonija nastupila u Dubrovniku

ATRAKTIVNI KOGAN I MATSUJEV

Glazbeni program 55. dubrovačkih ljetnih igara otvoren na najljepši mogući način u Tvrđavi Revelin s djelima Petra Iljiča Čajkovskoga

Višnja Požgaj

Atraktivni program Zagrebačke filharmonije sa skladbama Petra Iljiča Čajkovskog u kojem su sudjelovali ugledni ruski gosti dirigent Pavel Kogan i pijanist Denis Matsujev privukao je u ponedjeljak brojnu publiku u Tvrđavu Revelin. Glazbeni program 55. dubrovačkih ljetnih igara otvoren je tako na najljepši mogući način.

Koncert je počeo energičnom i pompoznom Svečanom koračnicom u D-duru, koju je Čajkovski napisao za krunidbu cara Aleksandra III., a potom je izveden popularni Prvi koncert za glasovir i orkestar u b-molu op. 23.

Mladi solist Denis Matsujev (1975.), između ostalog, pobjednik prestižnog natjecanja »Čajkovski« u Moskvi, održao je brojne koncerte diljem svijeta, a senzaciju je izazvao godine 2002. na budimpeštanskom Proljetnom festivalu, kada je u istoj večeri izveo sva tri Čajkovskijeva glasovirska koncerta.

Njegova briljantna interpretacija b-mol koncerta oduševila je publiku, te izazvala dugotrajni aplauz i ovacije.

Energični i profinjeni stil sugestivne snage i izražajnosti umjetnik je uskladio s Koganovim temperamentom i primjerenom pratnjom, očito uživajući u zanosnom zajedničkom muziciranju.

Virtuozna tehnika Matsujeva došla je do punog izražaja i u paradnoj vrtoglavoj obradi tema iz Bizetove opere »Carmen«.

Koganova posvećenost sunarodnjaku Čajkovskom na najljepši se način odrazila u znamenitoj 5. simfoniji u e-molu, op. 64 uz muzikalnu i punokrvnu suradnju Zagrebačke filharmonije. Glazbenici su unatoč prenaglašenoj akustici, koja je povremeno djelovala zaglušujuće, svirali uzbudljivo i zanosno. Energija, temperament i muzikalnost maestra Kogana, dragoga gosta Zagrebačke filharmonije, koji je svojedobno bio i njezin šef-dirigent, djelovala je zarazno.

Od solističkih dionica izdvajao se prekrasni solo-roga. Djelo je imalo snažan osjećajni naboj ne prelazeći granicu patetike ili sladunjavosti. Tomu su pridonijela primjerena, često vrlo brza tempa, dozirana agogika i dinamika.

I ta je završna točka izazvala burno odobravanje publike, koje nije prestajalo sve dok dirigent nije dao znak za rastanak.

Energični i profinjeni stil: Denis Matsujev i zagrebački filharmoničari u Dubrovniku
ANTON HAUSWITSCHKA

OSORSKE GLAZBENE VEČERI – Dalibor Cikojević i ansambl »Ad gloriam«

PAPANDOPULOV GENIJ

Zlatko Stahuljak

Impresionizam Claudea Debussyja kroz »Dvije arabeske« zasjajio je na početku recitala pijanista Dalibora Cikojevića, u ponedjeljak, 12. srpnja u drevnom Osoru. Upravo na neki način suprotno tomu djelovala je ozbiljnost u tipičnoj čvrstini tako pisane glazbe kod Šest glasovirskih komada op. 118 Johannesa Brahmsa.

Drugi dio koncerta pripao je u cijelosti skladateljskom geniju Borisa Papandopula. Hrvatski skladatelj Boris Papandopulo posvetio je trostavačnu Sonatinu znamenitoj hrvatskoj glasoviračici Meliti Lorković. Sredinu je drugog dijela programa ispunila vrhunski zahtjevna minijaturna skladba Scherzo Fantastico, dok je kraj programa zabilježio rijetkost u opusu Borisa Papandopula, praizvedbu Deset muzičkih impresija svaka po jednu minutu za glasovir solo. U toj se skladbi niz stavaka izmjenjuje u različitim tempima s izabranom građom i harmonijskim okvirima, no ne primarno načelom kontrasta, već slijedeći princip kolaža, gdje pojedini stavci čine zamišljeni unutarnji okvir toga malog ciklusa. Dalibor Cikojević je na tom koncertu 29. osorskih glazbenih večeri u bivšoj stolnici Marijina Uznesenja prikazao vrhunski pijanizam i nadasve toplinu, s tek povremenom, ali zato snažnom vehementnošću izraza. Oduševio je osobnošću donosa i mirnoćom pristupa glazbalu.

U subotu, 10. srpnja nastupio je na Osorskim glazbenim večerima Ansambl limenih duhača (bras ansambl) »Ad gloriam«, stalni gost OGV-a. Stjepan Filipić i Tomislav Paver, trublje, Renko Donđivić, trublja, flügelhorn, Srđan Peić, rog, Marin Rabadan, tromblon, i Daniel Rajković, tuba, izveli su program gotovo isključivo virtuoznih skladbi. Bila je to Predigra operi »Berenice« G. F. Händela, Canzona III. Giovannija Gabriellija i Simfonia a6 porečkog skladatelja F. S. Uspera. U programu je slijedila vrlo izvedbeno zakučasta izvedba Fuge u g-molu J. S. Bacha, u obradbi Tomislava Pavera, a zatim praizvedba Triptychona za brass sekstet, trostavačne skladbe (Fanfare, Battle, Remenbrance) dopadljivog zvukovnog raspona člana ansambla Marina Rabadana.

Vehementni izraz: Pijanist Dalibor Cikojević u Osoru

ŠESTAN: NOVAC POTROŠEN NA DUGOVE

ZAGREB – Pomoćnik ministra kulture Republike Hrvatske za scenske umjetnosti Srećko Šestan očitovao se o navodima članka pod naslovom »Festival koji je događaj godine državi je luksuz« koji je izašao u *Jutarnjem listu* 13. srpnja, objašnjavajući razloge postupanja Ministarstva kulture što se tiče financiranja Festivala svjetskog kazališta u Zagrebu.

Šestan napominje da je Festival svjetskog kazališta koji je prvi put održan u rujnu prošle godine tražio sredstva za smještaj gostiju (za 2004. godinu) od Ministarstva kulture, odnosno tadašnjeg Vijeća za scenske umjetnosti, u visini od 631.345 kuna. Tadašnji su članovi Vijeća bili upoznati s činjenicom kako nema financijskih sredstava da se ispuni takav zahtjev, no dali su preporuku ako će ih biti da se financiranje podrži.

»Ministarstvo kulture naslijedilo je golem dug od 70 milijuna kuna, koje je u cijelosti ispunilo i nepodmirene obveze podmirilo.

Unatoč tomu nastojalo se održati programe koji su financijski bili podržani prošlih godina«, kaže Šestan dodajući da Ministarstvo kulture sufinancira velike festivale kao što su Dubrovačke ljetne igre, Splitsko ljeto, i druge, te »time iskazuje svoju spremnost i punu podršku festivalskim programima«.

»Budući da je Grad Zagreb osnivač i pokretač Festivala svjetskog kazališta, uvjereni smo da će i ove godine financijski podržati i festivalsku manifestaciju održati na visokoj razini«, stoji u očitovanju koje je dao Srećko Šestan. **K. R.**

BIŠKUPIĆ IMENOVAO SAVJETNIKE ZA FILM

ZAGREB – Ministar kulture Božo Biškupić imenovao je umjetničke savjetnike čija će uloga biti vrednovanje scenarija za pojedine vrste filmova, priopćilo je u utorak Ministarstvo kulture. Akademik Pavao Pavličić i Dejan Šorak imenovani su savjetnicima za dugometražni igrani i dokumentarni film. Zrinko Ogresta je savjetnik za kratkometražni i dokumentarni film, savjetnik za animirani film je Darko Kreč, a savjetnikom za alternativni film imenovan Željko Sarić. Biškupić je savjetnike imenovao na prijedlog Vijeća za film i na temelju Pravilnika o kriterijima za utvrđivanje programa javnih potreba u području filma. (Hina)

GRBIĆEVO VIĐENJE IGARA

DUBROVNIK – Dubrovačke ljetne igre i Dubrovački muzeji uz 55. festivalsku obljetnicu postavili su u Kneževu dvoru izložbu dubrovačkog slikara Iva Grbića »500 portreta s Dubrovačkih ljetnih igara«. Desetljećima Ivo Grbić sa svojim slikarskim notesom nazoči festivalskih izvedbama i predano skicira portrete umjetnika koji su nastupali na Igrama. Ostvaren je tako ciklus koji svjedoči o povijesti Igara. **D. M.**